

‘Het moet ver reiken om te verrijken’

Stichting Fonds Cultuur+Financiering wil het culturele aanbod verrijken. Dat doet ze door leningen te verstrekken aan een rijke variatie van kunstenaars en projecten, ook als die bij subsidie-instellingen bot vangen. Volgens directeur **Roelof Balk** prikkelt krediet, meer dan een subsidie, om op zoek te gaan naar een publiek. “Een lening moet worden terugbetaald. Dat zorgt voor een andere mindset.”

Fonds Cultuur+Financiering verstrekt cultuurleningen tegen lage rentes en met flexibele looptijden. Kunstenaars, creatieven en culturele instellingen kunnen er tot 40.000 euro lenen. Het fonds verstrekt verschillende soorten leningen, zoals microkredieten, talentleningen of regionale cultuurleningen. Verder geeft het Fonds garanties af op bancaire leningen tegen soepele voorwaarden. Wie meer dan 40.000 euro nodig heeft, kan een borgstelling aanvragen voor [een deel van] het benodigde bedrag. Daarbij werkt het fonds samen met Triodos Bank.

Om de stichting Fonds Cultuur+Financiering te bezoeken, moet je eerst dwars door diverse aan elkaar geschakelde Amsterdamse panden lopen. Oude en nieuwe architectuur gaan hier een huwelijk aan. Tussen verschillende panden is niet alleen figuurlijk maar ook letterlijk een brug geslagen. “Bijzonder hè,” zegt Roelof Balk, directeur-bestuurder van de stichting Fonds Cultuur+Financiering, wanneer we over de inpandige brug lopen. De hybride ambiance past aardig bij zijn organisatie, zo blijkt even later als hij over het fonds vertelt. “We helpen ondernemers bij de financiering van culturele projecten, die vaak verrassend van aard zijn. We laten ons daarbij niet beperken door één vorm van kunst of cultuur. Zo ondersteunen we een digitaal crowdfundingplatform voor journalisten die onderzoeksjournalistiek willen bedrijven. En een filmmaker die live symfonische muziek wil promoten.”

Naamsbekendheid

In zijn huidige vorm is de stichting Fonds Cultuur+Financiering nog jong. Ze werd in april opgericht door Cultuur+Ondernemen. Deze stichting bevordert ondernemerschap in de culturele sector. Dat doet ze bijvoorbeeld via cursussen, advisering, het ontwikkelen van goed bestuur, maar ook via hulp bij de financiering. Cultuur+Ondernemen wilde meer

Roelof Balk samen met ondernemer Martijn van den Dobbelsteen die met een lening van Cultuur+Financiering van het slibvrijzelgemaal een creatieve werk- en ontmoetingsplek gaat maken.

“We mogen meer naamsbekendheid krijgen, zeker als verstrekker van krediet. Dat is een uitdaging.”

kunnen betekenen voor cultureel ondernemers op zoek naar middelen. Het oude ‘Borgstellingfonds voor de kunsten en creatieve sector’ (voorloper van Fonds Cultuur+Financiering) was met drie ton euro leenkapitaal relatief klein, vertelt Balk. “Het kon slechts bescheiden bedragen verstrekken, stond op de achtergrond en financierde alleen uit eigen middelen. Fonds Cultuur+Financiering is groter. Wij beschikken over zes miljoen euro: drie miljoen voor kredieten en drie miljoen euro voor garantstellingen. Hieraan hebben verschillende regionale overheden en de rijksoverheid bijgedragen.” Het fonds is nog niet breed en zij bekend, vertelt Balk. “We mogen meer naamsbekendheid krijgen, zeker als verstrekker van krediet. Dat is een uitdaging.”

Slibvrijzelgemaal

Fonds Cultuur+Financiering richt zich op een brede doelgroep. Eenieder die financiering zoekt voor een cultureel project, evenement, een eigen onderneming of culturele organisatie kan er terecht. Balk: “Onze oprichter Cultuur+Ondernemen kan de ondernemers die een aanvraag doen daarnaast ook helpen met adviezen over de financieringsmix. Het uitgangspunt is om ondernemers op maat te ondersteunen bij de financiering. We willen ons daarbij zo min mogelijk laten beperken door de hoogte van het benodigde bedrag of de vorm van de uiting.” Aanvragers moeten wel kunnen aantonen dat ze een vak in de culturele sector beoefenen. Verder moeten ze kunnen motiveren hoe ze de lening terugbetalen. Maar er zijn geen bureaucratie eisen vooraf, stelt Balk. “Wij laten alle vrijheid aan de makers. We plaatsen ze niet – zoals de meeste subsidieverstrekkers – in een hokje, bijvoorbeeld film of muziek of theater. Wie tussen de wal en het schip raakt, kan bij ons terecht. Zoals een kunstenaar die een pop up-bioscoop wil starten. Of een fotograaf die een slibvrijzelgemaal renoveert in de Amsterdamse wijk Zeeburgereiland.” Balk legt uit dat het de bedoeling is om van het slibvrijzelgemaal een creatieve werk- en ontmoetingsplek te maken. In het pand komt een redactielokaal voor stadskrant de Brug, een expositieruimte en een horecagelegenheid. “Het wordt een belangrijke ontmoetingsplaats in die buurt,” zegt initiatiefnemer Martijn van den Dobbelsteen. Hij steekt zelf geld in het project en heeft via een crowdfundingactie 17.000 euro opgehaald voor de verbouwing van het gemaal. Fonds Cultuur+Financiering verstrekte hem een laagrentende

lening van 15.000 euro. Vervolgens leenden particulieren hem nog eens 70.000 euro. Hij heeft nu voldoende geld voor een eerste verbouwing. “Als fotograaf en krantenuitgever ben ik moeilijk in een hokje te plaatsen. Bij een bank kijken ze puur commercieel: heeft die man ervaring in de horeca? Bij Fonds Cultuur+Financiering telde mijn maatschappelijk-culturele achtergrond in de wijk mee. En het feit dat ik zelf achter het geld aan ben gegaan.” Van den Dobbelsteen verwacht nog een ondernemerscursus te gaan doen bij de stichting Cultuur+Ondernemen.

Ver reiken

Het slibvrijzelgemaal is een mooi voorbeeld hoe het Fonds Cultuur+Financiering bijdraagt aan een verrijking van het culturele aanbod. Cultuur is volgens Balk de rijkdom om iets nieuws in je omgeving te beleven. Het Fonds ondersteunt initiatieven die iets toevoegen dat er nog niet was. Balk: “We willen creativiteit stimuleren. Daar barst het van. Mensen zijn steeds in staat om iets nieuws te ontwikkelen. Neem de fiets. Tien jaar geleden dacht iedereen dat die uitontwikkeld was. De laatste jaren zie je echter dat de fiets volledig opnieuw wordt uitgevonden. Het regent innovatieve rijwielen van karton, bamboe of hout. De kunst is om deze vernieuwingslust los te maken en te laten renderen.”

“Wat heb je aan een voorstelling zonder publiek dat er van kan genieten? Je wil toch mensen bereiken. Om het culturele aanbod te verrijken, moet de uiting ver kunnen reiken.”

Voor het verrijken van het culturele aanbod is vernieuwing alleen nog niet voldoende, vindt Balk. Daarnaast moet je de uiting volgens hem willen delen. “Wat heb je aan een voorstelling zonder publiek dat er van kan genieten? Je wil toch mensen bereiken. Om het culturele aanbod te verrijken, moet de uiting ver kunnen reiken.” Volgens Balk is het altijd belangrijk om na te denken over het bereiken van je publiek, zelfs als je amateur bent en er niet van hoeft te leven. Hij geeft een voorbeeld van het amateurgezelschap van veertien muzikanten waarvan hij als vioolspeler zelf deel uitmaakt. “Wij spelen barokmuziek. Wij proberen iets toe te voegen aan de beleving om een breder publiek te trekken. Dat doen we bijvoorbeeld door een bijzondere locatie te zoeken. Zoals een Portugese kerk zonder dak, waar we een openluchtconcert gaven. Daardoor werd het ook interessant voor mensen die normaal niet naar concertzalen gaan.”

Beter dan subsidie

Balk ziet het stimuleren van het culturele aanbod via leningen als een gunstige ontwikkeling, zeker nu subsidies en het draagvlak daarvoor afnemen. Subsidies hebben soms geleid tot onwenselijke nevenverschijnselen zoals bureaucratie en kelders vol kunst waar niemand naar omkijkt. Balk: “Een lening moet worden terugbetaald. Daardoor krijg je een andere mindset bij de mensen die het geld ontvangen. Een lening prikkelt om na te denken over het bereiken van een publiek dat ook de waarde van de culturele uiting inziet. Dat kunnen mensen zijn die entree willen betalen, crowdfunding, kopers van een product of andere financiers. De kunst is om mensen voor jouw verhaal te interesseren en jouw enthousiasme ook bij anderen aan te boren.” Riekt dat niet naar commercie of het verkopen van je ziel aan de duivel, waar sommige kunstenaars voor vrezden? “Daar ben je als kunstenaar toch zelf bij? Als je overtuigd bent van de waarde van je werk, is er niets mooiers dan die beleving te delen met anderen.”